

02.10.2026 r.

NFZ-GPF.5111.1.2026

2026.219462.AMI

Pan

Adam Krzywoń

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Dot. Zawierania umów dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego przez obywateli Ukrainy posiadających status UKR. Pismo znak: V.7011.2.2026.ETP

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na pismo znak: V.7011.2.2026.ETP z dnia 9 września br. w sprawie zasad zawierania umów dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego przez obywateli Ukrainy posiadających status UKR, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień:

W związku z Pana pytaniem czy okres korzystania przez nich ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych może być automatycznie traktowany przez Narodowy Fundusz Zdrowia jak okres pozostawania poza publicznym systemem ochrony zdrowia dla celów naliczania opłaty dodatkowej uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 68 ust. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o świadczeniach”, przy obliczaniu opłaty do okresu, w którym osoba ubezpieczająca się dobrowolnie nie była ubezpieczona, dolicza się okres niepodlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu na podstawie dotychczasowych przepisów. Czas objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o świadczeniach jest konkretnie wskazany i dotyczy jedynie osób podlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dodatkowo ubezpieczonymi są zgodnie z art. 3 ust 2 pkt 5 i 6 w związku z art. 67 ust. 3 ustawy o świadczeniach zgłoszeni przez ubezpieczonych obowiązkowo członkowie rodzin.

Jednocześnie zgodnie z dostępnymi danymi wszystkie państwa członkowskie UE traktują świadczenia opieki zdrowotnej dla obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium UE z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa jako świadczenia socjalne i medyczne, które nie są okresem ubezpieczenia i do których stosuje się przepisy art. 3 ust. 5 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. WE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.).

Należy również zauważyć, że przepisy odnośnie obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium UE z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa cały czas jednoznacznie wskazywały na to, że te osoby były osobami nieubezpieczonymi którym przepisy prawa przyznawały określony zakres świadczeń odsyłając w zakresie zasad udzielania i prawa do opieki medycznej (nie ubezpieczenia) do katalogu tych świadczeń określonych przepisami ustawy o świadczeniach.

Wobec powyższego, ponieważ przepisy prawa jednoznacznie wskazują na okres nieubezpieczenia jako na okres, od którego może być pobierana opłata dodatkowa ich sytuacja nie powinna być zrównana z osobami objętymi ubezpieczeniem zdrowotnym.

W odpowiedzi na pytanie 1: *czy Narodowy Fundusz Zdrowia podtrzymuje stanowisko, że okres korzystania przez obywatela Ukrainy posiadającego status UKR ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na podstawie art. 37 ust. 1 specustawy powinien być traktowany jako okres przerwy w ubezpieczeniu zdrowotnym i opłacaniu składek dla celów stosowania art. 68 ustawy o świadczeniach*; uprzejmie informuję, że podtrzymuję wcześniejsze stanowisko.

W odpowiedzi na pytanie 2 *czy przy zawieraniu umowy dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego z obywatelem Ukrainy posiadającym status UKR oddziały wojewódzkie NFZ uwzględniają wcześniejsze korzystanie przez tę osobę ze świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie specustawy*; uprzejmie informuję, że Narodowy Fundusz nie uwzględnia okresów prawa do świadczeń na podstawie specustawy jako okresów objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym.

W odpowiedzi na pytanie 3 *czy w odniesieniu do tej grupy osób możliwe jest odstąpienie od pobrania opłaty dodatkowej albo jej obniżenie, w szczególności w sytuacji, gdy osoba ta korzystała wcześniej z prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na podstawie specustawy*; informuję, że jest to możliwe jednak na innej podstawie prawnej, gdyż zgodnie z art. 68 ust. 11 ustawy o świadczeniach w uzasadnionych przypadkach,

na wniosek osoby, o której mowa w ust. 1, Fundusz może odstąpić od pobrania opłaty lub rozłożyć ją na raty miesięczne, jednak nie więcej niż na 12 rat.

W odpowiedzi na pytanie 4 czy Narodowy Fundusz Zdrowia wydał oddziałom wojewódzkim wytyczne lub zalecenia dotyczące sposobu stosowania art. 68 ustawy o świadczeniach wobec obywateli Ukrainy posiadających status UKR, którzy utracili szczególne uprawnienia do świadczeń zdrowotnych i chcą zawrzeć umowę dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego; informuję, że wskazano oddziałom wojewódzkim Funduszu na przepisy art. 68 ust. 11 ustawy o świadczeniach odnośnie możliwości zwolnienia z opłaty dodatkowej oraz Zarządzenie Nr 150/2020/GPF Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 29 września 2020 r., które jako podstawę ubiegania się o zwolnienia z opłaty dodatkowej wskazują sytuację materialną, warunki rodzinne, sytuację zdrowotną, inne okoliczności wskazujące na trudną sytuację życiową.

Z poważaniem

Filip Nowak

Prezes NFZ

/Dokument podpisany elektronicznie/

KONTAKT:

Adam Miłkowski, tel. 22 572 60 37, e-mail Adam.Milkowski@nfz.gov.pl